



provincie **HOLLAND**  
**ZUID**

**STATEN**

**Lid Gedeputeerde Staten**

A. Bom - Lemstra

Contact

070 441 70 87

[aw.bom@pzh.nl](mailto:aw.bom@pzh.nl)

Postadres Provinciehuis

Postbus 90602

2509 LP Den Haag

T 070 - 441 66 11

[www.zuid-holland.nl](http://www.zuid-holland.nl)

Datum

**01 FEB 2018**

Ons kenmerk

Uw kenmerk

Bijlagen

Presentatie 24012018 Circulaire

Economie

Provinciale Staten, commissieleden R&L

Onderwerp

Afwegingskader Circulaire Economie

Geachte leden van Provinciale Staten,

In de themabijeenkomst PS inzake circulaire economie van woensdag 24 januari bent u op de hoogte gesteld van het doel van een afwegingskader en instrumentarium Circulaire Economie (CE) en over het proces en de planning om te komen tot een afwegingskader CE. Ook is ingegaan op uw rol bij de totstandkoming hiervan.

Bijgevoegd stuur ik u de sheets die zijn gepresenteerd. U kunt deze informatie in uw bespreking op 7 februari betrekken; aan u wordt in de commissie gevraagd. 1) Een advies te formuleren over het Statenvoorstel randvoorwaarden Waste to Chemicals voor de PS vergadering van 21 februari 2018 en 2) In gesprek te gaan over het thema Circulaire Economie en de betrokkenheid van PS bij het proces.

#### **Samenvattend is de planning voor 2018**

|                  |                                                          |
|------------------|----------------------------------------------------------|
| jan – mei 2018:  | verkenning afwegingskader circulaire economie            |
| voorjaar 2018:   | eerste uitkomsten onderzoek delen met PS en consultatie  |
| 27 juni 2018:    | ontwerp Omgevingsbeleid in PS voor inspraakprocedure     |
| juni – dec 2018: | inspraak en verwerking daarvan via Omgevingsbeleid       |
| december 2018:   | vaststelling Omgevingsbeleid (inclusief beleidskader CE) |

Bezoekadres

Zuid-Hollandplein 1

2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen 90, 385 en 386 stoppen dichtbij het

provinciehuis. Vanaf station Den Haag CS is het tien minuten lopen.

De parkeerruimte voor auto's is beperkt.

#### **Onderdeel van omgevingsbeleid**

Zoals is aangegeven op 24 januari wordt CE als "beleidsrijk" traject meegenomen in de inspraakprocedure bij het ontwerp omgevingsbeleid en bij het vaststellen van het omgevingsbeleid. Wat dat precies betekent voor de rol en taakverdeling tussen de commissie R&L en andere commissies en de exacte planning wordt op dit moment uitgezocht en komt later bij u terug.

#### **Rol en betrokkenheid van de Staten**

Het voorstel voor de betrokkenheid van de Staten is in drie fasen opgedeeld, namelijk: beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming. In de beeldvormende fase wordt een beeld geschetst om u te informeren over kennis die nu beschikbaar is en bijvoorbeeld over welke sectoren in onze economie nodig zijn om volledig circulair te worden (NB ; hier zijn de sessies voor geweest zoals 29/11, 13/12, 24/1). De bespreking op 7 februari is ook input hiervoor.



De tweede fase is de oordeelsvorming fase. Hier staat de vraag centraal hoe PZH vanuit rol, functie en mogelijkheden kan bijdragen. Uw rol is om uw ideeën mee te geven over de prioritering voor de provincie. De derde fase is het besluit over het kader.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,



Mevrouw A. Bom - Lemstra

## Circulaire economie

Proces om te komen tot een beleidskader en programmaopbouw voor circulaire economie



Wanneer je deze dia niet nodig hebt, kun je deze verwijderen. Of kies eventueel een titeldia met ander beeld. Meer info in de [LearningGuide](#).

## INHOUD

- Wat gaan we doen?
- Waarom doen we dit?
- Hoe gaan we dat doen?
- Planning en proces
- Rol PS
- Vragen?

Verbinding met de buitenwereld, Henk Vooijs, Innovation Quarter

-  Circular supplies: Provide renewable energy, biobased or fully recyclable input material to replace single-life-cycle inputs
-  Dematerialization: Reduce or completely abolish material use with new production technologies or virtualization
-  Resource recovery: Recover useful resources or energy out of disposed products or by-products
-  Product as a Service: Offer products access and retain ownership to internalise benefits of circular resource productivity
-  Sharing platforms: Enable increased utilization rate of products by making possible shared use/access/ownership
-  Product life extension: Extend working lifecycle of products and components by repairing, upgrading and resoling



provincie HOLLAND  
ZUID

## Wat gaan we doen?

- Kader (focus en rol) en uitvoeringsprogramma formuleren.
- Tijdens themabijeenkomsten nut en noodzaak circulaire economie gedeeld;
- we zijn tevens ondertekenaar van het grondstoffenakkoord: 2050 = 100% circulair.
- Transitieagenda's 15/1 aangeboden aan Staatssecretaris.
- Circulaire economie: wat we willen weten en kunnen meten, CBL, CBS, RIVM (monitoring)



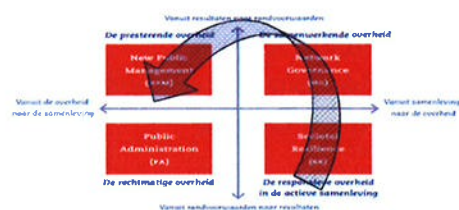
provincie **HOL**  
ZUID

## Waarom doen we dit (1)?

### Ontwikkelingen

- Private partijen nemen steeds meer initiatieven, zoals bijvoorbeeld Waste to chemistry in PS in 2017;
- Overheid wordt om hulp gevraagd en komt in de rol van samenwerking / responsief (kwadrant 3-4);
- Overheid neemt initiatieven binnen eigen domein: inkoop, aanbesteding (N211), Transitiecampus (kwadrant 2);

Een kader en handelingsperspectief (instrumentarium) is noodzakelijk om deze initiatieven af te kunnen wegen en te kunnen faciliteren.



Figuur 2 Vier vormen van overheidssturing (zie Van der Steen et al, 2014).

provincie **HOLLAND**  
ZUID

## Waarom doen we dit (2)?

### Ambitienotitie en verkenningen

- Ambitienotitie: CE is een beleidsrijke ambitie (module omgevingsbeleid)
- PS hebben gevraagd om uitvoering Verkenningen vanuit het traject Versnellen, vertellen, voorspellen.
- Aangegeven in themabijeenkomst 13/12 dat aandacht behoef:
  - Maakindustrie
  - Verduurzamen landbouw
  - Sociale component/ relatie met arbeidsmarkt
  - Industriepolitiek introduceren
  - Grond- en hulpstoffen beter gebruiken en opnieuw toepassen.
  - Goede voorbeelden buitenland (kennisuitwisseling)



provincie **HOLLAND**  
ZUID

## Hoe gaan we dit doen (1)?

### Reeds uitgevoerd: (voor) onderzoek Royal Haskoning DHV

Conclusie: proces nodig om handelen pzh te structureren

Belangrijke opgaves per sector zijn in kaart gebracht:



Industrie

- Substitutie fossiele / kritische grondstoffen
- Beschikbaarheid hernieuwbare grondstoffen
- Systemverandering havenindustriële complex



Landbouw

- Beschikbaarheid areaal (biomassa voor chemie/industrie)
- Energie leverende sector worden



Overheid

- Naar nul restafval
- Grondstofleverancier worden (biomassa)



Logistiek

- Accomoderen circulaire economie
- Uifasieren fossiele brandstoffen



Bouw

- Kringloop gebruikte bouwelementen
- Andere grondstoffen gebruiken

provincie **HOLLAND** provincie **HOLLAND**  
ZUID ZUID

## Advies: Wat zou de provincie Zuid-Holland kunnen doen?

### ■ Urgentie creëren

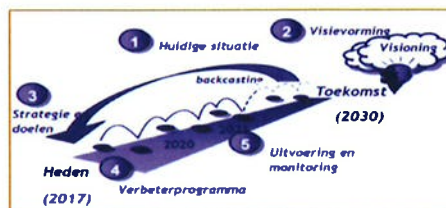
- Doelstellingen gronstoffenakkoord vertalen naar concrete doelen op middellange termijn (2020 / 2025)
- Concrete projecten en programma's

### ■ Barrières wegnemen

- Bedrijfsvoering, inkoop en aanbesteding aanpassen
- Wet- en regelgeving waar mogelijk aanpassen

### ■ Marktvraag op gang brengen

- Circulair inkopen stimuleren
- Bereid zijn risico te lopen



provincie **HOLLAND**  
ZUID

## Hoe gaan we dit doen (2)?

We nemen het advies over en nemen het op in een kader en een uitvoeringsprogramma.

Hoe gaan we daarmee om?

- We hoeven het wiel niet meer zelf uit te vinden.

aanvullen van wat er aan documentatie is.

beter maken

focus aanbrengen

rol provincie bepalen

Door onder meer:

- Initiatieven van buiten te verbinden, denk aan : Rabobank, IPO, Rijk, VNO-NCW.
- Initiatieven van binnen verbinden

provincie **HOLLAND**  
ZUID

**Veelheid aan initiatieven in regio Zuid-Holland, waarin circulariteit al een plek heeft, denk aan:**

**THE GATE**  
Surfing the new economy  
**DE BENCHHOFST TOP 2017**

**PLANT 010**

**Experimenteren**

**WZC**

**biofutura**

**Erste business cases**

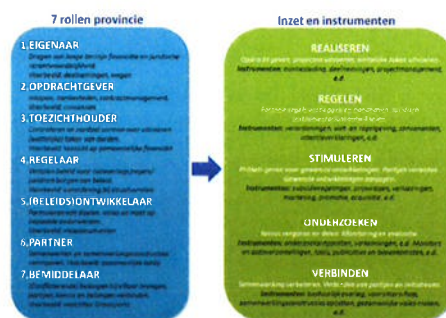
**Netwerken / verbinden**

**Financiering MBE & startprojecten**

**Experimenteel en Lobby**

**Verduurzamen Inkoop & Aanbesteding**

**Voorbeeld van hoe Noord-Holland rollen heeft gekozen**



Kadernotitie Circulaire Economie (2016) Provincie Noord-Holland

**Planning en proces**

- jan – mei 2018 voorbereiding beleidskader circulaire economie
- voorjaar 2018 eerste uitkomsten onderzoek delen met PS en deelnemen aan consultatie
- 27 juni 2018 ontwerp Omgevingsbeleid in PS voor inspraakprocedure
- juni – dec 2018 inspraak en verwerking daarvan via Omgevingsbeleid en uitwerking programma.
- december 2018 vaststelling Omgevingsbeleid en programmaopbouw

## **Rol PS**

### Voorstel

1. Beeldvorming wat er voor sectoren in onze economie nodig is om volledig circulair te worden:

*Rol: informeren (29/11, 13/12, 24/1 en in het voorjaar)*

2. Oordeelsvorming hoe PZH vanuit rol, functie en mogelijkheden kan bijdragen:

*Rol: participeren in prioritering.*

3. Besluiten over een strategische agenda.

*Rol: besluiten*

provincie **HOLLAND**  
ZUID

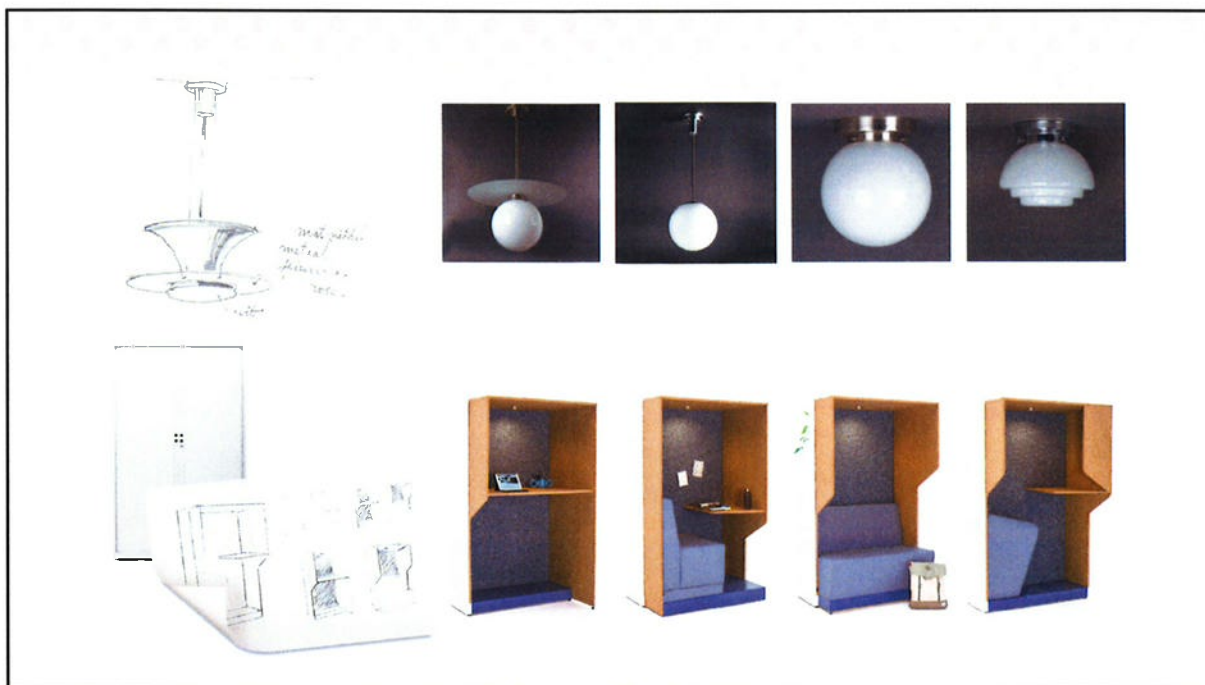
**Zijn er vragen?**

provincie **HOLLAND**  
ZUID




## Verbinding met de buitenwereld, Henk Vooijs, Innovation Quarter


provincie **HOLLAND**  
ZUID



**FOOD WASTE**  
31% of food produced is lost or wasted

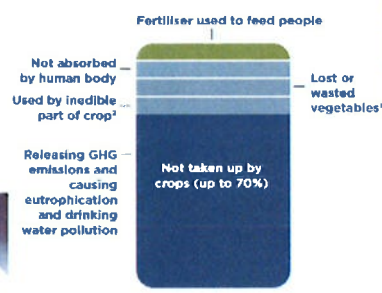


69% consumed



**FERTILISER UTILISATION**  
95% of fertilisers do not provide nutrients to human body

Fertiliser used to feed people




Not absorbed by human body  
Used by inedible part of crop<sup>1</sup>

Releasing GHG emissions and causing eutrophication and drinking water pollution


Not taken up by crops (up to 70%)

Lost or wasted vegetables<sup>1</sup>



**vers+**  
Wat vers inhoudt

+ **Plantenvermindert tusschen werk & woonplek**



50%

>50% of European population is overweight (30%) or obese (22%)<sup>2</sup>

5% of EU population is at risk of undernutrition

**-85%** -30-85% of European agricultural land is affected by soil degradation (range depending on definition and data set used)

**ZUID HOLLAND**



- 10-15% of building material wasted during construction
- 60% of European offices are not used even in working hours
- 30-40% of energy in existing buildings can be profitably conserved
- 54% of demolition materials is recycled, while some countries only landfill 6%
- 0-0.5% productivity increase per year in most European countries (1990-2015), whereas 2% per year achieved in some countries
- 50% of residential developers report living in too much space
- Passive building standards all or near compliance for most new build together to, but still only constitute a minority of buildings
- Most materials unsuitable for reuse as they contain toxic elements

**URBAN PLANNING**

- 30% of new city land dedicated to infrastructure
- 40% of new city land dedicated to residential
- 30% of new city land dedicated to commercial
- Companies cost 4% of GDP in some cities





